

VILÁGGAZDASÁGI KÉRDÉSEK

A NATIONAL RECOVERY ACT (N. R. A.) ELLENMONDÁSAI

A Roosevelt által bevezetett „új kurzus“ a szavak és a tettek közti legélesebb ellentéték időszakasza. Hoover leépítette a veteránok gratifikációit és katonaságot mozgósított ellenük. Roosevelt táborral és élelemmel várta őket s a katonaság helyett a feleségét küldte közéjük s nemcsak a gratifikációikat építette le, de ezen felül még a felére szállította rokkantsági járulékaikat.

Roosevelt nemzetközi frázisai csupán takarói annak az elkeseredett kereskedelmi háborúnak, amit valaha a világ megélt. Az Egyesült Államok az értékében csökkent dollárral a legnagyobb stilú dumping-politikába fogtak a világpiacon. Roosevelt munkanélküli biztosítást s a munkanélküli segélyt illető választási jelszavaira a munkanélküli biztosítás bevezetésének a megtagadása, a munkanélküli segély tételeinek a leszállítása, munkatáborok felállításai stb. következett.

A „nagyobb munkabérek“ jelszavával a dolgozók életszínvonalát a legélesebb támadás érte. A szakmai szervezkedés szabadságának jelszava mellett a munkásokat a vállalkozók által életrehívott szervezetekbe s a diszkreditált reformisztikus szakszervezetekbe sorozzák, elveszik tőlük a sztrájkjogot stb.

„Vegyétek ki a Wall-Street kezeiből a kormányhatalmat!“ jelszóval Roosevelt a meggyorsított trösztösítés és monopólium képződés politikáját vezeti be, megsemmisíti a független termelőket és kiskapitalistákat s a pénztöke hatalmát méginkább megerősíti; az állampénztárt a nagytökések zsebébe üríti. Míg Hoover ez utóbbiaknak évi 3 milliárd dollárt biztosított, addig Roosevelt 3 hónap alatt 5 milliárdot adott nekik.

Ami az amerikai fasizmus illegális fejlődését illeti, úgy a Ku-Klux-Klan mozgalom új életre kelt Délben, ahol Roosevelt hatalmának és a demokratikus pártnak a bázisa van. Generációk óta Dél tettenevetségesse a demokratikus szabadságfrázisokat a hírhedt Lynch-bíraskodás által, amikor elnyomta és üzőttvadnak nyilvánította a négereket s ilyen viszonyok közt még a fehér munkások bérét is minden államnál alacsonyabb nivóra szorította..

Amerika nehézipari munkásságának nagy része hosszú idő óta éppen olyan körülmények között él, mint a németországi. Nyilvánvaló, hogy a fasizmus Amerikában máris nagy munkát fejtett ki s ezt a munkát Roosevelt folytatja. Téves volna azonban az új kurzust máris teljesen kifejlődött fasizmusnak tekinteni.

Mik azonban leglényegesebb vonásai az új kurzusnak, ha a washingtoni kormány törvényes rendelkezéseinek és cselekedeteinek egészét tekintjük? Ezek a vonások a következőkre oszthatók: a) trösztösítés; b) infláció; c) a pénztöke direkt szubvencionálása; d) tömegadók; e) gazdasági program; f) mezőgazdasági program; g) szárazföldi- és tengeri-fegyverkezés; h) a munka direkt és indirekt militarizálása. Vegyük sorra röviden e program különböző oldalait.

a) Trösztösítés. A „termelés ellenőrzés“ „radikális“ jelszavával az ujjaépítési terv a trösztösítés folyamatát, ami régóta fővonása az amerikai gazdaságnak, erősen elősegítette és központosította. Ez a törekvés alaposan felszámol a kisemberekkel, amikor a tröszt határozatok előtt való meghajlásra kényszeríti őket, miután ezeknek a határozatoknak törvényerőt biztosít. Ez a rendelkezés sorsukat máris

megpecsételte s a kisemberek sietnek is „önkéntesen“ beilleszkedni az új rendbe, mielőtt az végleg megsemmisíti őket. A tőkésék ármegállapítása törvényerővel bír s a nagy trösztök profitját a kormány garantálja. Ami a „termelés ellenőrzés“ illeti, úgy legujabban a kormány egyik képviselője kijelentette: „A konkurenciát nem kapcsoltuk ki, csak egy magasabb színvonalra emeltük.“ A monopol-kapitalizmus erősítése a káosz, az ellentétek, s az amerikai gazdasági rendszer egyenlőtlenségeinek a növelését jelenti. Tőkés vonalról nem is lehetséges „termelés ellenőrzés“. Erről a vonalról csak a nagytőke hatalmi bázisának a növeléséről s a társadalmi és gazdasági ellentétek megerősödéséről lehet szó.

b) Infláció. A dollár árfolyamának tartós esése a következő mozzanatokat jelenti: 1. Az áremelkedések következtében a tömegek életnivójának általános hanyatlását, különösen a munkásság reálbéreinek esése miatt (amely máris több mint 20 százalék); 2. A középosztály megtakarított pénzének és betéteinek a részleges kisajátítását; 3. A belső piac átmeneti kiszélesítését s az ipari termelés időleges felfokozását a spekuláció törekvése következtében, amely a további ár-emelkedés reményében felhalmozza az árut; 4. Egy, a dumping és az áresés eszközeivel bevezetett, soha elő nem fordult kereskedelmi háborút a világpiacban. Az inflációs politikának mindezek a hatásai a pénztőke megerősödését jelentik a tömegek rovására, s egyenes uton az imperialista háborúhoz vezetnek.

c) Direkt szubvencionálás. Ez Hoover pénzügyi újjáépítési politikájának a folytatása és kiszélesítése. Sok-sok milliárd dollár folyik így „kölszön“ címén a nagytőke pénztárába. Ez a pénz a tömegek életnivójának a csökkenéséből, a tömegadóból és a középosztály kisajátított betétjeiből ered.

d) Adók. A nagyszabású adóprogram a magántulajdon és a nagyjövedelmek korlátozott megadózásával a munkások és parasztok terhét akarja könnyíteni. Az új adózási rendszer szenvedő alanya azonban a kifizető. A jövedelmi adók emelésének látszat intézkedései is elsősorban a középosztályt érik, mivel a nagytőkésék minden jövedelmj adózás alól kivonják magukat, mintahogy ezt a legnagyobb tőkésék (Morgan, Otto Kahn és mások) esetei bizonyítják, akik évenként kereszttől semmiféle jövedelmi adót sem fizettek.

e) Gazdasági program. Mialatt új adókat hoznak be s a dollárok milliárdjai a bankokhoz és a trösztökhöz folynak, a tömegek egyre a „takarékoság“ amá jelszaváról hallanak, mely a kormány gazdasági politikájának a vezető gondolata. A kormány alkalmazottai díjazásának alapos leszállításával, racionalizálási rendszabályaival, tömegelbocsátásaival stb. szinte példaadón az élen jár. A hadirokkantak járulékat évi félmilliárd dollárral redukálták; a munkanélküli támogatás helyett bevezették a munkatábor. A társadalmi biztosítás tételeit erősen leszállították vagy pedig egyenesen megszüntették.

f) Mezőgazdasági program. Mialatt igen széles tömegek éheznek, a kormány energikus rendszabályokat vezet be a mezőgazdasági termelés korlátozására. A kormány parancsára megsemmisítik a már növésben levő gyapotültetvényeket. A kenyérré 30 százalékos adót rónak ki, hogy a farmer a csökkentett búzatermelés mellett legalább ugyanannyi hasznot érjen el. A legjobb esetben azonban így a farmerek csak régi csődállapotukat konzerválják, a tömegek pedig a magasabb árért kevesebb kenyeret kapnak. Az állami szubvenciók oroszlánrészét a földhitelezők nyelik be. A múltévi búzatermés, amit a farmerektől 25 centtel vásároltak fel, óriási nyereséget biztosított a

spekulánsoknak. Mire azonban a farmerek a pénzüket megkapták az infláció, a dollár elértéktelenedése szinte semmivé redukálta bevételeiket. Az persze, amennyivel többet kapott a búzáért a farmer, az valakihez eljutott. El is jutott: a pénztökhöz, a bankhoz stb. Az iparcikkek vásárlásakor a farmerek hátránya jelenleg nagyobb mint azelőtt.

g) Szárazföldi és tengeri fegyverkezés. A világpiacra uralkodó heves gazdasági háború, amit a dollár elértéktelenedése még inkább kiélesített, a múlt év végén a londoni világgazdasági konferencia összeomlásához s az imperialista ellentétek kritikus kiérlelődéséhez vezetett. Az olyan állam, amely kifelé a legkiméletlenebb kereskedelmi politikát folytatja, befelé pedig egyre mélyebbre süllyeszti a tömegek életnivóját, szükségszerűen kell, hogy fegyverkezzen. S tényleg: az újjáépítési terv lényeges részét képezi a számos hadihajó és cirkáló építése, az új robbanó- és főttó-anyagok bevezetése, az új hadiutak, tankok és más rombolószerszámok készítése, a fegyveres erők növelése stb., stb. Az ipari újjáépítésnek ez a része túlórák alatt folyik a hadiüzemekben. 1917 óta nem dolgoztak ezekben az üzemekben olyan lázasan mint ma.

h) A munka militarizálása. A munkamilitarizálás programja munkatáborok felállítására, egy dollár napibérrrel. Eddig k. b. 400.000 munkás nyert ily táborokban elhelyezést. A munkatábor intézmény céljai világosak: 1. Bevezeti a minimális munkabért, amihez természetesen előbb-utóbb a „szabad” munkabér is igazodni fog és így megszűnik a régi díjszabás; 2. Széttöri a munkanélküli biztosítás rendszerét és felállítja a munkakötelezettség elvét, mint a támogatás alapját; 3. Olcsó munkaerőt szállít az állam és protekciós vállalkozók számára; 4. A legerőteljesebb és legaktívabb munkanélkülieket kivonja a városokból és katonai ellenőrzés alá helyezi; 5. A munkakötelezettség ezenkívül a katonai tartalék egy neme, melyben a következő háborúra fegyelmezik a tömegeket.

Az újjáépítési program a munka indirekt militarizálásának még sokkal messzebbmenő határozmányát tartalmazza. Az államilag megállapított bérekkel, a munkakonfliktusok kényszereljárásával, a sztrájkjog és a munkásság független szervezkedési jogának a leépítésével félkatonai rendszert vezet be az üzemekbe.

Az újjáépítési program ama része, amely a munkafeltételek szabályozásával foglalkozik, világosan elárulja, a fasiszta vonásokat. A vállalkozókkal szoros kapcsolatban dolgozó és azok vezetése alatt álló, államilag ellenőrzött munkásszervezetek valójában a Mussolini-féle „korporációs állam” amerikai verzióját jelentik. Az amerikai ipari újjáépítési törvény az amerikai fasiszmus előfutárja. (E. B.)

A NÉMET „MEGIFJODÁS KUTJA”. „A háború a nemzet legjobb erőt ébreszti fel és fejleszti tovább. A háború az idő sodrában külső és belső szükségesség az olyan nép számára, mely ebben a világban meg akar maradni és tovább élni. A katona számára a háború a megifjodás kutja, reménység és beteljesedés egy szerre.” (Ernst Röhm: Die Geschichte eines Hochverrätters című autobiográfiájából.)